

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. decembra 1875.

O b s e g: Pogled na vojsko zoper poljske miši. — Iz občnega zbora družbe kmetijske Kranjske 14. nov. t. l. — Postava o stavbah na Kranjskem. — Ozir na državni zbor Dunajski. — Nemška nestrpnost. — Mnogovrstne novice. — Mati ga izdá. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Pogled na vojsko zoper poljske miši.

Res je, da so miši na polji v poslednjih letih velika nadloga postale, al tudi to se iz starih listin vé, da tudi v preteklih stoletjih so polja včasih veliko trpela po miših. Ni pa se čuditi, da se miši množijo z napredkom kmetijstva, po katerem se jim nova prebivališča napravljajo, pa tudi pokončujejo živali, katere miši preganjajo. Zato vidimo, da se miši v nižavah veliko bolj množijo, kakor pa v viših in goratih krajih, kjer se mišji sovražniki poskriti in bolje ploditi morejo.

V novejšem času se miši posebno rado pokončuje s strupi, dopuščenimi in prepovedanimi, in žalibog, da celó nesreče, ki zadevajo ljudi, jih ne odvrtaajo od tega, da ne bi se posluževali strupenih sredstev zoper miši. Pa recimo, da se strupi mišim že tako pokladajo, da človek in domača živina do njih ne pride, — al s tem ni odvrnjena škoda, ki zadeva divje živali, da namreč s trupom, mišim namenjenim, se pokonča mnogo zajcev, jerebic itd., največa škoda pa se napravlja s tem, da se morijo mišje kanje, sove, pustovke (mokosevke), vrane, lisice in pa najhuja mišja sovražnika: jež in podlasica. Poslednjih dveh ne boš sicer na polji mrtvih našel, ker se, predno poginejo, umaknejo v luknje. Z vsako mišjo kanjo, ki jo umóri kmetovalec, si za prihodnje leto na polje privleče 6000 miš več. Blizo taka se godí tudi s tem, če pokonča eno sovo ali vrano. V želodcu lisic so preteklo jesen našli ostanke od 20 do 50 miš. Še huji lovec poljskih miš pa je ponočni jež, o katerem bi nihče, kdor tega okornega pajdaša pozna, ne verjel, da je tako urnih nog, kedar gre na mišji lov. Ježa pa še prekosí podlasica; ona stakne vse luknje, kjer miši bivajo, in preganja jih celo leto tudi takrat, kedar je do vrba sita; ni ga ne hujega mišjega sovražnika kakor je podlasica, katero človek tako neumno preganja. Naposled pa tudi ne smemo pozabiti na belouško.

Naj potem omenimo še družih sredstev zoper miši, toda s tem pristavkom, da se ona ne morejo primerjati s temi, ki smo jih ravnokar imenovali. To nam bode pa tudi rad verjel vsak, kdor vé, da ena miš od meseca sušca naprej vsakih 4 do 6 tednov počez 10 mladih miš stori, in da prvo rojene miši že spet v 8 tednih mlade imajo. Po preiskavah natoroznanca Rosenberg-Lipinskega je med 100 miši 75 babil in en par more leto in dan poroditi 10.000.

Poleg nevarnih strupenih sredstev se rabijo še sledeča:

1. Napeljanje vode, da miši potopi. Al to se ne dá povsod storiti, in zdatno pomaga le še tam, kjer se na mejašnjem polji isto stori.

2. Če se luknje v zemljo vrtajo, v katere se miši same lovijo in potem s količem pobijejo.

3. Če se s posebno mašino z žveplenim puhom mišje luknje pokadijo.

Vsa ta sredstva ne pomagajo zdatno, ako cele soseske se ne vzamejo skupaj in ob istem času isto storé. Posamezen gospodar tako malo premore zoper miši kakor zoper gosence; pa če tudi se cele soseske združijo zoper nje, človek vendar ne opravi veliko zato, ker se tem lože poskrijejo, čem manjše so živalice. Kakor zmirom in zmirom priporočamo, naj človek varuje tiče, ki nam največ gosenc pokončajo, tako moramo tudi tu svoj glas povzdigniti in reči: kmetovalci, varujte gori imenovane živali, ki so najboljši lovci poljskih miš!

Ker so imenovane živali zoper poljske miši velike dobrotnice kmetijstva, mora človeka srce boleti, ako še dan danes vidimo, da neumni ljudje ubite sove in kanje na vrata hlevov in podov pribijajo, mislé, da so veliki junaki zato, da so sovo ali kanjo ubili!

Naj bi duhovni gospodje in učitelji po deželi neutrudljivo podučevali ljudstvo, da pride do razuma, katere živali so mu prijateljice in katere sovražnice.

Naj konečno povemo še nekatera sredstva zoper miši, katera se v pobištvi utegnejo poskusiti. Na Angleškem je zeló v navadi dvojno ogelnokisli barit (doppelt kohlenaurer Baryt) v prah zmlet, ki ni nevaren drugim živalim. Na Francoskem hvalijo morskó čebulo (Meerzwiebel), rabijo jo, da frišno zrežejo in v kaki maščobi crejo; to maščobo potem brez čebule pokladajo mišim, ki po nji poginejo.

Iz občnega zbora družbe kmetijske Kranjske

14. novembra t. l.

Nanašaje se na kratko poročilo v poslednjem listu „Novic“ nadaljujemo sedaj opis zborovih obravnáv.

Gospod predsednik baron Wurzbach je začel zbor z nagovorom, v katerem se je ozrl na čas, ki je pretekkel od poslednjega občnega zbora do danes. Spominjal se je najprej smrti presvitlega cesarja Ferdi-